

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 180/2023 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om att trygga stamvårdande jakt på stora rovdjur

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 180/2023 rd undertecknat av riksdagsledamot Tuomas Kettunen /cent m.fl.:

Vilka åtgärder har regeringen vidtagit för att ändra lagstiftningen på nationell nivå för att trygga stamvårdande jakt på stora rovdjur i Finland,

har regeringen proaktivt påverkat EU:s riktning för trygga den stamvårdande jakten på stora rovdjur i Finland och

vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att trygga den stamvårdande jakten på stora rovdjur även i Finlands renskötselområde?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Vid jord- och skogsbruksministeriet följer och verkställer vi politiken för stora rovdjur enligt riktlinjerna i regeringsprogrammet. Enligt regeringsprogrammet: ”Rovdjurspolitiken ska skötas på ett sätt som också beaktar social hållbarhet. Stamvårdande jakt på stora rovdjur tryggas genom lagstiftningen. Det arbete som redan inletts för att möjliggöra stamvårdande jakt på varg fortsätter i enlighet med riksdagens beslut.”

Riksdagen behandlade medborgarinitiativet om att tillåta stamvårdande jakt på varg (MI 4/2020) i två år. I medborgarinitiativet föreslogs att det bereds en lag som skapar ramar för inledande av stamvårdande vargjakt. Under behandlingen av medborgarinitiativet utredde utskottet också möjligheterna att ändra den nuvarande lagstiftningen så att stamvårdande jakt kan tryggas.

I fråga om den nationella lagstiftningen godkände riksdagen i samband med behandlingen av medborgarinitiativet följande uttalande: Riksdagen förutsätter utifrån medborgarinitiativ MI 4/2020 rd att statsrådet så snabbt som möjligt vidtar åtgärder för att bereda lagstiftning som preciserar 41 a § i jaktlagen på så sätt att den i fråga om grunderna för undantag i skyddet av varg motsvarar den rådande tolkningen av undantagskriterierna i artikel 16.1 i EU:s habitatdirektiv beträffande andra fridlysta arter enligt den fastställda tolkningen i EU-domstolens rättspraxis. En sådan bestämmelse tillåter också jakt på varg med dispens, om detta inte inverkar negativt på upprätthållandet eller uppnåendet av en gynnsam bevarandestatus för arten.

Denna ändring som riksdagen förutsatte i 41 a § i jaktlagen gjordes som en teknisk ändring enligt den givna tidtabellen.

Trots utskottets tydliga vilja hittade utskottet inga andra möjliga sätt att genom lagstiftning främja tillåtandet av stamvårdande jakt än genom den tekniska ändringen av 41 a § i jaktlagen. Utskottet förstod att ytterligare ändringar i lagstiftningen skulle förutsätta en ändring av bilagorna till habitatdirektivet.

Bakgrunden till detta är EU-domstolens tydliga riktlinje om att artikel 16 i habitatdirektivet så ordagrant som möjligt ska införlivas i den nationella lagstiftningen. EU-domstolen konstaterar i sitt avgörande (C-674/17, vargjakt i Finland) att artikel 16 ska upprepas entydigt i den nationella lagstiftningen. Domstolen konstaterar vidare att när medlemsstaterna införlivar artikel 16 i sin nationella lagstiftning ska de följa innebörden av de termer och begrepp som används i direktivet för att säkerställa en enhetlig tolkning och tillämpning av direktivet. Detta innebär också att de nationella genomförandeåtgärderna måste garantera en fullständig tillämpning av direktivet utan att dess villkor ändras och utan att ytterligare villkor eller undantag som inte regleras i direktivet införs.

De olika situationerna i Finland och Sverige grundar sig på väsentligt annorlunda rättspraxis och tolkning av direktivet vid de nationella domstolarna. Det är svårt för förvaltningen att göra något åt detta i en västerländsk rättsstat.

I Sverige meddelade högsta förvaltningsdomstolen sitt eget avgörande om vargjakt som tillåts i Sverige 2016. Högsta förvaltningsdomstolen i Sverige begärde inget förhandsavgörande trots yrkanden. Högsta förvaltningsdomstolen i Sverige konstaterade i sitt avgörande att Värmlands läns beslut om dispens för att tillåta licensjakt var förenligt med 23 c § i Sveriges jaktförordning och artikel 16.1 e i habitatdirektivet. Den centrala motiveringen för länsstyrelsens beslut var att minska förekomsten av varg där populationen är som tätast och att konflikten mellan människa och varg minskar samtidigt som toleransen för varg ökar. Högsta förvaltningsdomstolen i Sverige har inte längre beviljat besvärstillstånd i fråga om dispenser som gäller artikel 16.1 e i habitatdirektivet, även om EU-domstolen meddelade förhandsavgörande C-674/17 efter fallet Värmland 2016.

Det bör ännu konstateras att kommissionen har ännu inte godkänt den stamvårdande jakten på stora rovdjur i Sverige. Kommissionen har fortfarande ett öppet tillsynsförfarande gällande jakten på varg i Sverige. Tillsynsförfarandet inleddes 2010 (INFR(2010)4200). Följande år gav kommissionen Sverige en officiell anmärkning och senare ett motiverat yttrande. Därefter följde kommissionen situationen regelbundet och gav 2015 ett kompletterande motiverat yttrande. Även om kommissionen sedan dess inte har gått vidare med tillsynsförfarandet, har fallet inte avslutats. Ett klagomål om kommissionens verksamhet lämnades till EU:s justitieombudsman med anledning

av det öppna tillsynsförfarande som pågått i över tio år. I sitt svar till justitieombudsmannen meddelade kommissionen att tillsynsförfarandet fortfarande är aktivt och att kommissionen vid behov är beredd att gå vidare till nästa steg före årsskiftet. Ombudsmannen godkände kommissionens verksamhet (163/2023/PB).

För närvarande är vargen, björnen och lodjuret i Finland strikt skyddade arter enligt bilaga IV till rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet). Vargen är visserligen en art i renskötselområdet enligt bilaga V. För att vi i enlighet med regeringsprogrammet genom lagstiftning ska kunna säkerställa stamvårdande jakt på stora rovdjur bör björn, lodjur och varg i första hand överföras till bilaga IV till habitatdirektivet. Särskilt i fråga om björn och lodjur finns det obestridligen starka grunder för detta, eftersom stammarna av båda arterna har en gynnsam skyddsstatus och har fördubblats under Finlands EU-medlemskap.

Den stamvårdande jakten på varg, björn och lodjur i Finland är alltså på ett avgörande sätt kopplad till EU:s rovdjurspolitik. För att skrivningen i regeringsprogrammet ska kunna genomföras måste man också påverka på EU-nivå. På denna front är vi aktiva. Jag diskuterade utmaningarna med vargstammens tillväxt och de ökade vargattackerna med min svenska kollega, landsbygdsminister Peter Kullgren på ett besök i Sverige. Jag diskuterade också ämnet med EU:s jordbrukskommissionär Wojciechowski under kommissionärens besök i Finland. Kort efter mötet inledde Europeiska kommissionen i september ett datainsamlingsprojekt gällande vargpopulationerna och deras nationella konsekvenser. Ministeriet har gett ett genmäle till projektet och informerat intressentgrupperna, så att Finland på ett heltäckande sätt förmedlar intressentgruppernas synpunkter till kommissionen. I genmälet har vi uttryckt att vi vid behov kommer att stödja kommissionen i de kommande faserna av processen. Det är önskvärt att datainsamlingen ändrar kursen för EU:s rovdjurspolitik och ger nya riktlinjer. Vi följer också noggrant hur EU-domstolen behandlar det österrikiska förhandsavgörandemålet C-601/22, WWF, som gäller vargar. Finland gjorde ett muntligt ingripande i fallet och lyfte aktivt fram artikel 19 i habitatdirektivet, där det föreskrivs om ändring av direktivets bilagor, tillsammans med Sverige.

Vi kommer att fortsätta att aktivt påverka för att få till stånd den nödvändiga ändringen av bilagorna till habitatdirektivet. Vi påverkar kommissionen för att den ska inleda ett förfarande enligt artikel 19 för att ändra bilagorna till habitatdirektivet i fråga om stora rovdjur i Finland eller i vidare bemärkelse i den boreala naturgeografiska zonen. Regeringen måste också sinsemellan öppet diskutera en eventuell talan om försummelse i EU-domstolen mot kommissionen, om kommissionen inte agerar på det sätt som avses i artikel 19 i direktivet och inleder ett förfarande för att anpassa direktivets bilagor till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen.

Björnjakten i renskötselområdet har genomförts i enlighet med förvaltningsplanen för björnstammen och har inte ifrågasatts. Praxis som grundar sig kvotjakt på vidsträckta statsägda marker i renskötselområdet inklusive rapportering av byte har fungerat bra.

Helsingfors 27.11.2023

Jord- och skogsbruksminister Sari Essayah